

Pirjo Karttunen
Konserniohjausosasto / Talous- ja hallintoyksikkö

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä koskevista maksullisista suoritteista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 3 §:n ja liitteen muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Liikenne- ja viestintäviraston liikenteen suoritemaksuja koskevaa Liikenne- ja viestintäministeriön asetusta (1168/2023) ehdotetaan muutettavaksi.

Muutoksia tehtäisiin asetuksen 3 §:ään ja suoritemaksut sisältävään asetusliitteeseen. Asetukseen lisättäisiin muutamia uusia suoritemaksuja, korotettaisiin yksittäisiä maksuja ja tehtäisiin vähäisiä muita muutoksia sekä teknisluonteisia täsmennyksiä ja korjauksia.

Asetuksen 3 §:n muutos liittyisi alle omakustannusarvon hinnoiteltujen maksujen ryhmään, johon lisättäisiin uutena jakeluinfra-asetuksen mukaisen tunnisteen hyväksynnän vuosimaksu.

Asetuksen liitteeseen maksumuutoksia ehdotetaan tehtäväksi lähinnä ilmailun maksuihin. Tieliikenteen maksut olisivat jatkossakin samat kuin nykyisin poislukien ajoneuvoteknisten poikkeuslupien ja lausuntojen maksut, jotka muuttuisivat käsittelymaksuiksi maksutason kuitenkin säilyessä ennallaan. Rautatiealan sääntelyelimen työtuntimaksua ehdotetaan korotettavaksi. Ehdotukseen ei sisälly merenkulun ja raideliikenteen maksuja eikä muiden suoriteryhmiä koskevia muutoksia.

Ehdotettujen muutosten arvioidaan lisäävän vuoden 2025 tuottoja noin 90 000 euroa verrattuna nykyisen maksuasetuksen mukaisiin maksuihin. Asetuksen julkisoikeudellisten tuottojen ennakoitaan olevan vuonna 2025 yhteensä noin 92,6 miljoonaa euroa kustannusvastaavuuden ollessa 98 %.

Asetusmuutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025 ja olla voimassa vuoden 2025 loppuun.

Toimivalta:

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 34 §.

Laki eräiden ennakkoratkaisujen maksuperusteista (1209/2006) 2 §.

Nykytila

Valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisia maksuja koskeva liikenne- ja viestintäministeriön asetus (1168/2023) Liikenne- ja viestintäviraston liikenteen suoritemaksuista on annettu 21.12.2023. Asetuksen voimassaolo päättyy 31.12.2025.

Valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa.

Asetusluonnos on ollut lausuntokierroksella pp.kk. – pp.kk.2024. Asetusluonnoksesta pyydettiin lausunnot keskeisiltä toimijoilta ja sidosryhmiltä. Lisäksi lausuntopyyntö on ollut kaikille avoimesti kommentoitavana Lausuntopalvelu.fi –palvelussa. Lausuntoja saatiin (*täydennetään lausuntokierroksen jälkeen*).

Keskeiset vaikutukset

Ehdotetun liikenteen maksuasetuksen mukaisista julkisoikeudellista suoritteista odotetaan kertyvän tuottoja vuonna 2024 yhteensä noin 92,6 miljoonaa euroa. Ehdotettujen uusien maksujen ja maksumuutosten odotetaan lisäävän tuottoja noin 90 000 eurolla verrattuna nykyisen maksuasetuksen mukaisiin maksuihin. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuudeksi muodostuisi 98 % perustuen tähänhetkisiin ennusteisiin, jotka tarkentuvat vielä. Maksutuotot kirjataan Liikenne- ja viestintäviraston toimintamomentille 31.01.02.

Luvut 1 000 €	Toteuma 2023	Tarkentuva ennuste 2024	Tarkentuva ennuste 2025
Liikenteen maksuasetus			
Julkisoikeudelliset tuotot	92 796	94 480	92 550
Ilmailu	5 909	6 080	6 210
Merenkulku	3 512	3 840	3 880
Raideliikenne	1 046	1 260	1 290
Tieliikenne	82 329	83 300	81 170
Kustannukset	94 640	95 500	94 410
Ilmailu	6 649	6 190	6 360
Merenkulku	4 590	3 990	4 020
Raideliikenne	1 466	1 330	1 340
Tieliikenne	81 935	83 990	82 690
Kustannusvastaavuus, %	98 %	99 %	98 %
Ilmailu	89 %	98 %	98 %
Merenkulku	77 %	96 %	97 %
Raideliikenne	71 %	95 %	96 %
Tieliikenne	100 %	99 %	98 %

Asetuksen säännöskohtaiset perustelut

3 § Julkisoikeudelliset omakustannusarvoa pienemmäksi hinnoitellut suoritteet

Pykälässä säädetään julkisoikeudelliset suoritteet, joista peritään omakustannusarvoa pienempi maksu.

Pykälän 1 momentin uudeksi kohdaksi (8) lisättäisiin jakeluinfra-asetuksessa tarkoitetun tunnisteiden hyväksyntä. Maksu koskisi Jakeluinfra-asetuksen (EU) 2023/1804 20 artiklan mukaista yksilöllisen tunnustekoodin hyväksyntää. Hallituksen esityksessä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta xx/2024 188 a §:ssä on Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotettu säädettäväksi tehtävää koskeva toimivalta. Ehdotetusta maksusta ja sen perimisestä on tarkemmin liitteen muutosehdotusten yhteydessä.

Seuraavassa esitetään liitteen muutosehdotukset suoriteryhmittäin.

Ilmailu

Tarkastuslentotoimintaan liittyviin suoritemaksuihin ehdotetaan muutamia muutoksia. Kohdan 2.1.1 teoriakokeeseen, josta peritään 59 euroa, lisättäisiin tarkastuslentäjän osakoe EU-asetukseen 1178/2011 perustuen. Kohdassa 2.2.1, joka koskee lentokokeesta tai tarkastuslennosta perittäviä maksuja, ehdotetaan maksuja tarkistettavaksi: jatkossa yhden ohjaajan toiminnan lentokokeesta, tarkastuslennosta tai pätevyyden arvioinnista perittäisiin 460 euroa ja usean ohjaajan toiminnan osalta vastaavista suoritteista 920 euroa (nykyisin 420 ja 840 euroa). Uudeksi kohdaksi 2.2.3 lisättäisiin edellä mainittuun EU-asetukseen perustuen tarkastuslentäjän erityisvaltuutus, josta perittäisiin 50 euroa. Tarkastuslentäjäkoulutukseen ehdotetaan kustannusvastaavuuteen perustuen uutta 300 euron maksua TRE/SFE-koulutuksesta, nykyinen tarkastuslentäjäkoulutuksen maksu (150 euroa) perittäisiin muusta tarkastuslentäjäkoulutuksesta. Muutosten arvioidaan lisäävän vuoden 2025 tuottoja yhteensä vajaa 10 000 euroa verrattuna nykyisen maksuasetuksen mukaiseen maksukertymään.

Liikennelupamaksut sisältävässä kohdassa määriteltäisiin kohta 3.1.1 B-luvaksi ja kohta 3.1.2 A-luvaksi ja kohtaan lisättäisiin huomautus siitä, että lupaviranomaisen soveltaessa lentoliikenneasetuksen (1008/2008) mukaisesti A-luvan ehtoja yritykseen, joka harjoittaa säännöllistä lentoliikennettä tai jonka vuotuinen liikevaihto on suurempi kuin kolme miljoonaa euroa, peritään A-luvan mukainen korkeampi maksu (5 400 euroa/vuosi), vaikka muutoin tulisi sovellettavaksi kohdan 3.1.1 maksu (1 650 euroa/vuosi). A-luvan ehtojen soveltaminen edellyttää lisävalvontaa, ja korkeammalla maksulla katetaan tästä aiheutuvia lisäkustannuksia. Muutoksen tuottovaikutuksen ensi vuoden tuottoihin odotetaan olevan muutamia tuhansia euroja.

Lentokoneiden ja helikoptereiden lentotoimintalupamaksuihin ehdotetaan tehtäväksi tarkennuksia ja lisäyksiä maksujen määrittelyihin ja lisättäväksi muutamia uusia maksukategorioita. Muutosten tarkoituksena on täsmentää vuosimaksuihin vaikuttavan kompleksisuuden, joka heijastuu vaadittavan valvonnan työmäärään ja vaativuuteen, määrittelyä päivittämällä nimikkeitä ja lisäämällä maksuun vaikuttavaksi tekijäksi ilma-alusten määrä nykyisten operaattorin työntekijöiden lukumäärän ja pysyvien sivutoimipisteiden lukumäärän lisäksi. Lisäksi kohtaan tehtäisiin muutamia tarkennuksia ja teknisiä päivityksiä tilanteista, joissa maksua ei perittäisi. Näiden maksumuutosten arvioidaan lisäävän vuoden 2025 tuottoja yhteensä noin 20 000 eurolla.

Vaativia lentokoneita koskevassa kohdassa lisättäisiin kohtien 3.2.1.8-3.2.1.9 ja 3.2.2.5 lisämaksujen suoritenimikkeisiin tarkennukset operaattorin koneiden lukumäärästä. Maksut pysyisivät ennallaan.

Helikopterien, jotka ovat vaativia koneita, osalta tarkennettaisiin kohdan 3.2.3.3 lisämaksua koskemaan operaattoreita, joilla on kaksi pysyvää toimipistettä ja uusiksi suoritemaksunimikkeiksi lisättäisiin ehdotetut kohdat 3.2.3.4 ja 3.2.3.5. Lisämaksu olisi 2 500 euroa vuodessa, jos operaattori on määritelty kompleksiseksi ja/tai operaattorilla on useampi kuin kaksi pysyvää sivutoimipistettä ja 20 000 euroa vuodessa, jos operaattori on määritelty kompleksiseksi ja työntekijöitä yli 300 ja/tai ilma-aluksia yli 20. Eiväätävien helikoptereiden maksuihin lisättäisiin ehdotetun kohdan 3.2.4.4 mukainen lisämaksu, jonka mukaisesti lisämaksu olisi 20 000 euroa vuodessa, jos operaattori on määritelty kompleksiseksi ja työntekijöitä yli 300 ja/tai ilma-aluksia yli 20.

Poikkeuksia lentotoimintaluvan muutoksesta perittävään maksuun ehdotetaan täsmennettäväksi. Kun lentotoimintaluvan haltijalta peritään kohdan 3.5.1 maksu uuden monimoottorisen turbiinikäyttöisen ilma-aluksen liittämistä lentotoimintalupaun, kohdan 3.4.1 mukaista muutosmaksua ei tule perittäväksi. Jatkossa tilanteissa, joissa samanaikaisesti liitetään useita yksilöitä samaa kohdan 3.5.1 mukaista uutta konetyyppiä, peritään jatkossa muutosmaksu toisesta ilma-aluksesta lähtien. Lisäksi monimoottorisen turbiinikäyttöisen ilma-alustyyppiin liittäminen lentotoimintalupaun maksua tarkistettaisiin tämän edellyttämän työmäärän mukaisesti, ja maksu olisi jatkossa 3 000 euroa (nyt 2 000 euroa). Muutoksilla ei odoteta olevan vaikutusta vuoden 2025 tuottoihin.

Muut lentotoiminnan hyväksynyt ja suoritteet -kohtaan (3.6.) ehdotetaan uutta maksua säädösmuutokseen perustuen. Ehdotetuksi uudeksi kohdaksi 3.6.3.4 lisättäisiin Asetuksen 2023/2405 mukainen ilma-aluksen käyttäjän väliaikainen vapautus tankkausvelvoitteesta, josta perittäisiin 1 200 euroa. Vapautus olisi reittikohtainen ja voimassa vuoden kerrallaan. Muutostarve perustuu kyseisen EU-asetuksen artiklaan 5, joka tulee voimaan 1.1.2025. Artikla asettaa ilma-alusten operaattoreille tankkausvelvoitteen ja määrittää ehdot, jotka on täytettävä, jotta ne kuuluisivat poikkeuksien piiriin yleisestä velvoitteesta tankata lähtöunionin lentoasemalla. Samaan EU-asetukseen perustuen lisättäisiin Lentoliikenteen päästökauppaa koskevien suoritteiden ryhmään uusi vuosimaksu (ehdotettu kohta 3.7.5), joka perittäisiin tankkausvelvoitteen vuosiraportin tarkastuksesta. Maksu olisi 1 200 euroa. Asetuksen 8 §:n mukaan ilma-alusten käyttäjien, lähtökohtaisesti kaupallista lentotoimintaa harjoittavien, on vuosittain raportoitava vuodesta 2025 lähtien toimivaltaiselle viranomaiselle asetuksen mukaiset tiedot. Uusien suoritemaksujen arvioidaan lisäävän ensi vuoden tuottoja noin 25 000 euroa.

Matkustamohenkilökunnan peruskoulutusorganisaatioon liittyviä maksuja (kohta 4.2.1) ehdotetaan korotettavaksi perustuen hyväksynnän ja valvonnan edellyttämiin työmääriin. Jatkossa ensimmäisen hyväksynnän maksu olisi 2 500 (nyt 1 500) euroa ja vuosimaksu 1 500 (nyt 1 200) euroa. Näiden tehtävien on todettu vaativan selvästi enemmän työtä kuin nykyisten maksujen perusteeksi on arvioitu. Vaikutukset ensi vuoden tuottoihin kokonaisuuden kannalta jäävät vähäisiksi.

Kohtien 7.1.4 ja 7.1.5 U-space -palveluntarjoajan (USSP) todistuksesta ja yhteisen tietopalvelun (CIS) tarjoajan todistuksesta perittäviä maksuja korotettaisiin. Nykyisten maksujen taso on osoittautunut liian alhaiseksi verrattuna näistä aiheutuvien työmäärän arvioon, joka on tarkentunut parin viime vuoden aikana saatujen lisätietojen perusteella. Maksutasoa ehdotetaan tästä syystä korjattavaksi merkittävästi, ja jatkossa näistä sertifioinnista perittävä maksu olisi 10 000 (nyt 4 500) euroa. Muutoksella ei ennakoita olevan vaikutusta vielä vuoden 2025 tuottoihin.

Muuta lentopaikkaa koskevat luvat ja hyväksynyt -kohtaan (8.2) ehdotetaan tarkennuksia ja päivityksiä nimikkeisiin, jotta ne vastaisivat paremmin nykytilannetta. Maksutaso pysyisi ennallaan.

Ilmaliikennepalvelun ATS-valvontamaksuihin ehdotetaan kustannusvastaavuuteen perustuen maksuntarkistuksia (+5-7 %). Korotukset koskisivat kohdan 10.1.1 ilmaliikennepalvelun (ATS) valvonnan vuosimaksuja, jotka määräytyvät mittarilentosääntöjen mukaisten operaatioiden lukumäärän mukaisesti, kohdan 10.3.1 ilmaliikennepalvelukoulutusorganisaation koulutuslajikohtaisia valvonnan vuosimaksuja sekä kohdan 10.3.2 muun (kuin ATS) ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen (ATM/ANS) valvontamaksuja. Kyseisillä maksuilla katetaan Liikenne- ja viestintäviraston suorittamien, asetusten (EU) 2017/373 ja (EU) 2019/317 sekä (EU) 2015/340 mukaisten viranomaistehtävien kustannuksia.

Tieliikenne

Kohdan 12.1 Ajoneuvon varusteita, rakennetta tai käyttöä tiellä koskevan poikkeusluvan ja kohdan 12.2 Lupatietoihin tehdyn korjauksen tai muun ajoneuvoteknisen lausunnon maksut muuttuisivat käsittelymaksuiksi, jotka jatkossa perittäisiin hakemusta vastaanottaessa. Nykyisin maksu laskutetaan jälkikäteen. Käsittelymaksun odotetaan tehostavan lupaprosessia, ja tarkoitus on myös siirtää poikkeusluvan hakemuksen jättö sähköiseen asiointiin, jossa maksu perittäisiin asiointin yhteydessä. Ko. sähköisen palvelun pitäisi tämän hetkisen tiedon mukaan tulla tuotantoon maaliskuun 2025 alussa. Maksutasoon ei ehdoteta muutoksia.

Rautatiealan sääntelyelimen suoritteet

Uuden rautateiden henkilöliikennepalvelun taloudellisen tasapainon arvioinnin tai taloudellisen tasapainon uudelleentarkastelun, joka perustuu asetukseen EU (2018/1795), työtuntimaksua ehdotetaan korotettavaksi 250 euroon työtunti (nyt 150 euroa). Maksua ei ole aiemmin korotettu. Ehdotettu maksu olisi jatkossa vastaavalla tasolla kuin useat viraston rautatiealaan liittyvien suoritteiden työtuntimaksut. Muutosehdotuksella ei ennakoita olevan vaikutusta vuoden 2025 tuottoihin.

Suoritteet, joista peritään omakustannusarvoa pienempi maksu

Suoritteisiin, joista peritään omakustannusarvoa pienempi maksu, lisättäisiin uusi kohta 1.8, joka koskisi Jakeluinfra-asetuksen (EU) 2023/1804 20 artiklassa tarkoitetun yksilöllisen tunnustekoodin hyväksyntää ja vuosimaksua. Hallituksen esityksessä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta xx/2024 188 a §:ssä on Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotettu säädettäväksi tehtävää koskeva toimivalta. Maksu olisi 80 euroa, ja se perittäisiin tunnisteiden hyväksynnästä ja hyväksyntää seuraavilta kalenterivuosilta vuoden alussa voimassa olevista tunnisteista. Maksu kohdistuisi yleisesti saatavilla olevien lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjiin. Myös muut liikkumispalvelujen tarjoajat voivat AFIR-asetuksen mukaan hakea tunnistetta. Uuden maksun vaikutus vuoden 2025 tuottoihin arvioidaan pariiksi tuhanneksi euroksi.

Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetusmuutos tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025 ja olisi voimassa vuoden 2025 loppuun.